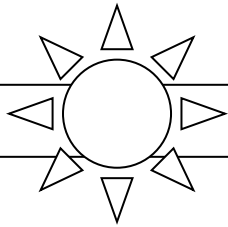

Tips en weetjes over apparaten en verlichting

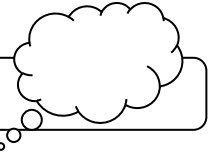
- Koop energiezuinige apparaten. Was zo veel mogelijk af met de hand en gebruik de vaatwasser alleen wanneer die vol is en op de economische stand wordt gebruikt. De vaatwasser verbruikt over het algemeen meer water en energie. Maar heb je een toestel voor warm water met een laag rendement of gebruik je veel warm water bij het spoelen? Dan is de vaatwasser zuiniger.
- De koelkastdeur niet te lang openlaten. Voor elke minuut dat hij open is, duurt het drie keer zo lang om weer op temperatuur te komen.
- Haal opladers voor mobiele telefoon uit het stopcontact als je ze niet gebruikt. Vijfennegentig procent van de energie die ze gebruiken is als de telefoon niet aan de oplader ligt.
- Schakel je computer uit als die niet wordt gebruikt. Zelfs tijdens een uurtje pauze kun je hem beter helemaal uitzetten dan op stand-by. Het is een misverstand dat herhaaldelijk uitzetten slecht is voor de PC.
- Was alleen met een volle trommel. Uit onderzoek blijkt dat een derde van het aantal wasbeurten overbodig is als u alleen met echt volle trommels wast.
- Probeer voor het drogen van de was zo veel mogelijk gebruik te maken van de zon, dat is beter voor het klimaat en voor je portemonnee. Een droger gebruikt per droogbeurt namelijk ongeveer 2,85 kWh, dat is 63 eurocent. Gemiddeld staat de droger vier keer per week aan (210 keer per jaar). Tel uit je winst als je vaker gebruik maakt van de waslijn...
- Energiebesparende lampen gebruiken 80 procent minder elektriciteit en gaan 12x zo lang mee. Ook de lampen uitdoen als je een ruimte/ kamer verlaat, scheelt behoorlijk in elektriciteit. Van de 3402 kWh elektriciteit die een huishouden per jaar verbruikt, neemt verlichting 543 kWh in beslag. Je spaart altijd energie door de lamp uit te doen als je voor korte tijd de ruimte verlaat. Dat geldt ook voor zuinige spaarlampen en tl-lampen
- Als je over wilt gaan op energiezuinige verlichting, kun je het beste eerst de lampen vervangen die veel aan staan en een hoge lichtopbrengst hebben.

Tips en weetjes over verwarming

- Het grootste deel van de energieverbruik in huis wordt verbruikt voor het verwarmen van het huis. Een gemiddeld huishouden produceert ongeveer drie ton CO₂ per jaar door de verwarming. Door niet onnodig te stoken, kun je al gauw twintig procent besparen.
- Een van de manieren waarop je energie kunt besparen, is de centrale thermostaat een graadje lager zetten. Daarmee kun je de energierekening al met tien procent verlagen. Daarnaast helpt het om deuren van verwarmde vertrekken goed te sluiten, verwarming uit te doen in kamers waar je niet bent en tochtstrippen te plakken.
- Ongeveer 50 procent van de hitte in huis gaat verloren door de muren en het dak. Het isoleren van je muren en het dak helpt om de warmte binnen te houden. Dubbel glas vermindert de verloren hitte met 50 %.
- De gordijnen dichtdoen als het begint te schemeren levert dubbel voordeel op. Het houdt de kou buiten, de warmte binnen en is daarnaast ook nog eens heel gezellig.

Klimaat en armoede – Energiegebruik (2)

Tips en weetjes over watergebruik

- Gebruik een zandloper of kookwekker bij het douchen
- Het winnen van drinkwater kost steeds meer energie en chemicaliën voor zuivering. Waterverspilling is dus energieverpilling. Dat geldt nog sterker voor warm water. Door bewust om te gaan met water, doe je het milieu en je portemonnee een plezier.
- De douche is de grootste waterverbruiker in huis. Door iets minder lang te douchen en een waterbesparende douchekop (spaardouche) te gebruiken, kun je eenvoudig elke dag water en energie besparen zonder in te leveren op comfort. Als iedereen één minuut eerder onder de douche vandaan stapt, besparen we jaarlijks in Nederland 28 miljard liter water en 126 miljoen m³ gas. Een spaardouche vermindert het jaarlijkse warmwaterverbruik nog eens met 8.400 liter.
- Andere waterslurpers zijn lekkende kranen of kranen die onnodig blijven lopen, bijvoorbeeld tijdens het tandenpoetsen of scheren. Elke minuut dat een kraan onnodig aan staat, gaat zo'n 10 liter schoon drinkwater naar het riool. Een kraan die tien druppels per minuut lekt, verspilt op jaarbasis 1100 liter water.
- Geef de tuin in de zomer niet elke dag water, maar bijvoorbeeld één maal per week een flinke hoeveelheid. Daardoor ontwikkelen de planten langere wortels, zodat ze dieper in de bodem water vinden. In droge tijden hoef je dan minder water te geven.
- Bij het wassen van de auto kun je driekwart van het water besparen, als je de tuinslang laat liggen en met emmers aan de slag gaat. De tuinslang gebruikt al gauw 150 liter water; met vier emmers van tien liter bereik je hetzelfde doel.

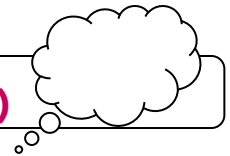
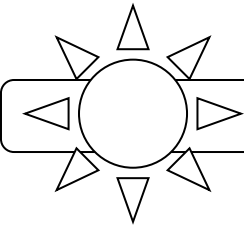
Tips en weetjes over vervoer

- De auto is verantwoordelijk voor ongeveer de helft van de CO²-uitstoot van alle transport. Reis daarom waar mogelijk met het openbaar vervoer of pak de fiets.
- Bijna de helft van de autoritten in Nederland is korter dan 7,5 km. Deze korte ritten zijn juist extra vervuilend. Een koude motor produceert 60 procent meer rook en verbruikt meer brandstof dan een warme motor, dit geldt zeker voor benzinemotoren.
- Onderhoud de auto goed en controleer maandelijks de bandenspanning. De juiste bandenspanning zorgt voor een langere levensduur, een kortere remweg en betere wegligging. Bovendien verbruik je met zachte banden twee procent meer brandstof.
- Combineer activiteiten: doe boodschappen op weg uit school, werk of waar dan ook vandaan of probeer al je boodschappen in een keer te doen.

En nog een paar tips:

- Stap op de fiets in plaats van dat je je laat weg brengen door je ouders.
- Denk goed na voordat je iets koopt of je het wel echt nodig hebt.
- Doe zo veel mogelijk lampen uit.
- Laat de computer niet de hele dag aanstaan.
- Kook of bak met elkaar iets lekkers met fairtrade-ingrediënten

sAmen

Hoofdstuk 1: Het klimaat

21 april 2007

Komt Nederland onder water te staan? Hebben we straks nooit meer sneeuw in ons land? Hoe moet het verder met alle dieren op de noordpool?

Allemaal vragen die je kunt hebben als het gaat over ons klimaat. Het wordt steeds warmer op aarde en dat kunnen we nu al merken. De winters in Nederland zijn minder koud. In de zomer is het warm of het regent juist heel hard. Op de noord- en zuidpool merken ze dat de gletsjers smelten. Er is steeds minder ijs en dat is lastig voor de dieren daar.

Maar dat is nog niet alles. Ook het zeewater wordt warmer en dan zet het uit. Dat betekent dat het water hoger komt te staan. Stukken land kunnen onder water lopen. Veel slecht nieuws dus. Maar er is ook goed nieuws. Steeds meer mensen maken zich druk over het klimaat. Onderzoekers kijken wat er precies aan de hand is en wat we kunnen doen. Popsterren, dj's en televisiemakers proberen aandacht te vragen voor het klimaatprobleem. En veel kinderen voeren actie.

Hoofdstuk 2: Het wordt warmer

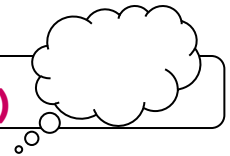
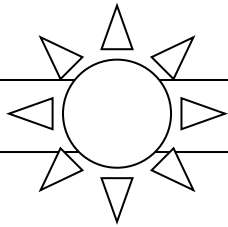

Het klimaat. Iedereen heeft het erover, maar wat is het nou eigenlijk? Eerst wat het NIET is.

Het klimaat is NIET hetzelfde als het weer. Het weer kan elke dag anders zijn. De ene dag 10 graden, de andere dag 20. Ons klimaat is elke dag hetzelfde. Wij leven in een land met een gematigd klimaat. De winters zijn niet heel koud en de zomers niet heel warm. Toch verandert daar nu iets in.

De winters worden nog minder koud en de zomers warmer. Er komen ook meer heftige regenbuien voor. Dat komt omdat het klimaat verandert. Dat gebeurt niet van de ene op de andere dag, zoals bij het weer. Dat gaat heel langzaam. Onderzoekers kijken naar een periode van 30 jaar om te kijken of het klimaat verandert. De afgelopen 30 jaar zien ze dat het warmer is geworden in Nederland.

Het klimaat is ook NIET hetzelfde als het milieu. Maar het heeft er wel mee te maken. Wat? Lees verder!

Hoofdstuk 3: Hoe komt het?

Ze hebben er lang over geruzied. De wetenschappers die onderzoek doen naar het klimaat. Waarom wordt het warmer op aarde? Sommigen zeiden: "Het komt door de milieuvervuiling". Anderen vonden dat onzin. "Het klimaat verandert altijd wel een klein beetje", zeiden ze, "dat heeft niks met het milieu te maken".

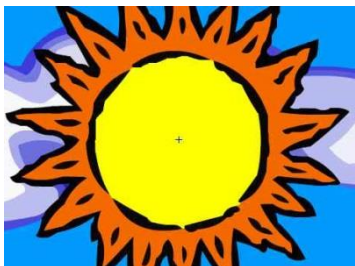

Maar dit jaar verscheen er een belangrijk rapport. Klimaatonderzoekers uit de hele wereld hebben samengewerkt om er nu eens écht achter te komen waarom het steeds warmer wordt op aarde. Het rapport is nog niet helemaal klaar, maar we weten al een beetje wat erin staat. Het wordt inderdaad warmer op aarde. Over 100 jaar is er geen ijs meer op de noordpool en kunnen er ernstige overstromingen komen. En dat komt allemaal door milieuvervuiling. De onderzoekers zeggen dat ze dat nu echt zeker weten.

Mensen gebruiken te veel energie. Ze rijden auto, hebben veel lampen en verwarmingen aan, ze bouwen fabrieken waar allerlei spullen gemaakt worden, ze gaan met het vliegtuig op vakantie. Allemaal dingen die slecht zijn voor het milieu.

Doordat we zo veel energie gebruiken (zoals benzine en elektriciteit), komen er vieze stoffen in de lucht. En daardoor wordt het warmer op aarde.

Hoofdstuk 4: Wat kun je doen?

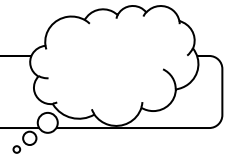
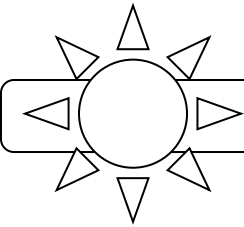
"Iedereen kan iets doen, ook jij!" Dat zeggen actievoerders die zich druk maken over het klimaat. Met z'n allen moeten we ervoor zorgen dat er minder vieze stoffen in de lucht komen. Dus minder vieze energie gebruiken.

Kritiek

Niet iedereen is het ermee eens dat er nu zoveel aandacht is voor de klimaatverandering.

Er zijn wetenschappers die zeggen dat de verandering van het klimaat niks te maken heeft met de vervuiling van de dampkring door uitlaatgassen. Het klimaat verandert wel vaker zeggen deze deskundigen. Soms is het een tijdje wat kouder op aarde (denk maar aan de ijstijd) en soms wat warmer. Daar heeft de mens geen invloed op.

Er zijn ook deskundigen die denken dat de stijgende temperaturen te maken hebben met veranderingen op de zon of met vulkaanuitbarstingen. Het onderzoek daarnaar gaat door.

Uit een brochure van Max Havelaar:

Daarom eerlijke voorwaarden

'Natuurlijk zijn we blij met de hulp die jullie ons sturen. Voor een school, een ziekenhuis of wat dan ook. Maar beter was het als we een fatsoenlijke prijs kregen voor onze koffie. Dan hadden we jullie giften niet nodig.'

Deze uitspraak van Mexicaanse koffieboeren stond aan de wieg van Stichting Max Havelaar in 1988.

Het Fairtrade-systeem richt zich op kleine boeren in ontwikkelingslanden. Zij zijn vaak de zwakste schakel in de handelsketen, met grote armoede als gevolg. Geen beter medicijn tegen armoede dan economische zelfstandigheid. De doelstelling van Stichting Max Havelaar is boerencoöperaties, onder goede handelsvoorwaarden, een directe toegang te bieden tot de consumentenmarkt. Hierdoor zijn kleine boeren en hun families in staat om zelf het heft in eigen hand te nemen en te werken aan een betere toekomst.

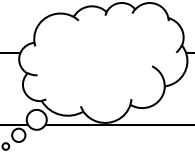
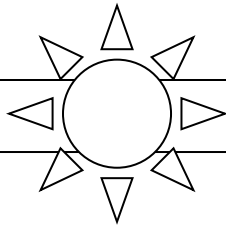
Er is Fair-trade:

- koffie
- thee
- suiker
- katoen
- bananen
- ananas
- chocola
- rijst
- wijn
- en misschien nog wel meer ...

Klimaat en armoede

Arme mensen zijn het minst in staat om zich te verweren tegen de klimaatverandering(en) in hun omgeving. Ze zijn het meest kwetsbaar voor natuurrampen omdat ze afhankelijk zijn van oogsten op de juiste tijd. Het is voor hen moeilijk om zomaar te verhuizen van gebieden die getroffen worden door natuurrampen. Volgens de World Health Organisation, heeft de klimaatverandering 5 miljoen extra zieken tot gevolg en 150.000 doden wereldwijd, voornamelijk in ontwikkelingslanden. Rijke landen hebben genoeg geld om zich te beschermen tegen natuurrampen. (Bron: internet)

sAmen

De Windvogel
Coöperatieve vereniging ter bevordering van duurzame energie

Home | Wie zijn wij | Zelflevering | Contact | Lid worden |

Molens

- **De Amstelvogel**
Ouderkerk a/d Amstel
Vermogen: 2000 kW
[Details](#) | [Nieuws](#)
- **De Gouwevogel**
Gouda
Vermogen: 600 kW
[Details](#) | [Nieuws](#)
- **De Windvogel**
Bodegraven
Vermogen: 80 kW
[Details](#) | [Nieuws](#)
- **De Volhouder**
Halsteren
Vermogen: 75 kW
[Details](#) | [Nieuws](#)

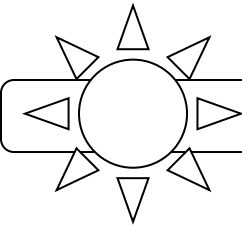
De kerken kunnen een geweldige bijdrage leveren aan de oplossing van de CO₂uitstoot. Dat werkt als volgt. Gemeenteleden kopen met elkaar een windmolen. Die plaatsen ze op een stukje grond van de kerk. Niet perse in hun eigen gemeente, het kan ook ergens anders. De kerk krijgt een vergoeding voor de huur/gebruik van de grond. Acht windmolens leveren zo een predikantsplaats. Ieder jaar opnieuw. Doen we dat voor 10% van alle twee miljoen actieve leden, dan betekent dat 60 wind-molens; niet eens zo veel. Maar het is een goed begin! Wie zei daar dat de maatschappelijke rol van de kerken was uitgespeeld? Ze begint opnieuw. Gerechtigheid en vrede zijn bij uitstek terreinen waarop de kerk in het verleden een voortrekkersrol heeft gespeeld. Rentmeesterschap is ons op het lijf geschreven. Het milieu is nu aan de orde. De middelen hebben we in handen. Zowel de materiële als de immateriële. Nu het gedoe nog... Meer info: www.windvogel.nl

Menu

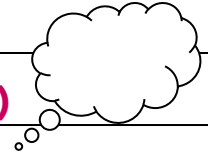
- [Home](#)
- [Zelflevering](#)
- [Vereniging](#)
- [Molens](#)
- [Nieuwe Projecten](#)
- [Windvaan](#)
- [Evenementen](#)
- [Acties](#)
- [Links](#)
- [Winkel](#)
- [Lid worden](#)
- [Contact](#)

Nieuwsarchief

Select Month

Klimaat en armoede – groene stroom (2)

GREEN CHOICE Particulier MKB Grootzakelijk Over Greenchoice Klantenservice Groen bezig

Besparen Zelf opwekken Groene energie Tarieven & Aanmelden Mijn dossier

WORD ÓÓK BAAS OVER JE EIGEN GROENE ENERGIE

Bij Greenchoice dromen we ervan dat iedereen zijn eigen energieleverancier wordt. Goed voor jou én voor de aarde.

- ✓ Beste uit de test 2015 volgens Consumentenbond
- ✓ Altijd scherpe tarieven
- ✓ Zelf zaken regelen in Mijn dossier

Hoeveel personen wonen er in huis?

1 2 3 4 5+

Bereken je groene energietarief >

Word ook baas over je eigen groene energie! Lees hier hoe

www.greenchoice.nl

GEWOON KIEZEN

100% windmolenstroom van

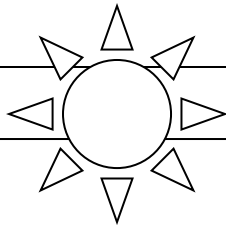
Stroom van Windunie, daar is helemaal niks ingewikkelds aan. De wind die elke dag over het Nederlandse landschap waait wordt opgevangen door turbines van Windunie agrariërs. En omgezet in 100% schone stroom, die z'n weg vindt naar steeds meer huishoudens. Voor een scherpe prijs natuurlijk. Want we blijven wel gewoon Nederlanders.

HOME KLANT WORDEN KLANT ZIJN ONZE MOLENAARS WINDUNIE

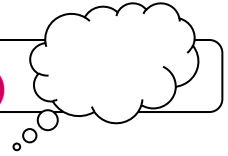
- 1 GEWOON SCHOON**
Winduniestroom is écht schoon. Dat zeggen wij niet alleen: Stichting Milieukeur (SMK) heeft ons hun keurmerk toegekend. Ook steunt Windunie het Hier-initiatief.

MEER >
- 2 GEWOON GOEDKOOP**
De schone Winduniestroom is zéér aantrekkelijk geprijsd.
MEER >
- 3 GEWOON NEDERLANDS**
Winduniestroom wordt opgewekt met windmolens op het land van Nederlandse agrariërs.

MEER >
- 4 GEWOON KIEZEN**
Overstappen op schone Winduniestroom is eenvoudig. Kwestie van het formulier op deze site invullen en klaar is kees.
MEER >
- 5 GEWOON IN HET NIEUWS**
De groene energie van Windunie koelt vanaf 1 november de mobiele ijsbanen van IceWorld. IceWorld is o.a. groen dankzij de molen van [Arend Heida](#). Lees meer via:
[Windunie Nieuws>>](#)
MEER >

www.windunie.nl

sAmen

Klimaat en armoede – Schoonmaken (1)

Schoonmaakmiddelen

www.milieucentraal.nl

Met onderstaande tips kunt u onnodige milieubelasting voorkomen.

Tips schoonmaakmiddelen

Kies de juiste hoeveelheid.

Maak gebruik van compacte of geconcentreerde schoonmaakmiddelen, als het kan met Ecolabel.

Probeer chloorbleekmiddel, spuitbussen en producten met oplosmiddel te vermijden.

Verspil geen schoonmaakmiddelen. Ontsmetting met desinfectiemiddelen is bijvoorbeeld alleen nodig bij ziekte, en een verstopte gootsteen kunt u ook zonder chemisch ontstoppingsmiddel verhelpen.

Kies compact en goed gedoseerd

Als u schoonmaakmiddelen goed doseert, is dat voordelig voor het milieu. Dan zijn er namelijk minder grondstoffen nodig, wordt onnodige watervervuiling voorkomen en ontstaat er minder verpakkingsafval.

Gebruik compacte of geconcentreerde middelen

Gebruik het liefst compactwaspoeder en geconcentreerd afwasmiddel: dat kost minder energie en geeft minder watervervuiling en verpakkingsafval. Let wel extra goed op de dosering; u gebruikt al snel te veel.

Er is waspoeder en afwasmiddel te koop met het Europees Ecolabel. Die producten garanderen dat ze het milieu zo min mogelijk belasten.

Liever geen oplosmiddel of chloorbleekmiddel

Sommige vlekkenmiddelen, luchtverfrissers, glasreinigers en spiritus bevatten veel oplosmiddel. Dat draagt bij aan luchtvervuiling, omdat oplosmiddelen het ontstaan van smog versterken.

Gebruik liever producten op waterbasis, zonder oplosmiddel.

Ook producten met chloorbleekmiddel belasten het milieu relatief zwaar, zoals sommige toiletreinigers.

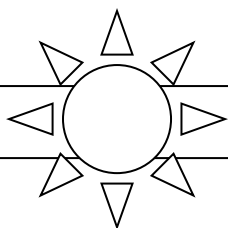
Vermijd spuitbussen

Voor het onderhoud van (leren) meubels zijn spuitbussen verkrijgbaar. Spuitbussen bevatten echter drijfgassen die het ontstaan van smog stimuleren. Een alternatief heeft daarom de voorkeur: vloeibare middelen of crèmes.

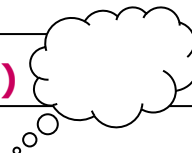

sAmen

Klimaat en armoede – Schoonmaken (2)

Schoonmaakmiddelen

Met onderstaande tips kunt u onnodige milieubelasting voorkomen.

Desinfectie niet nodig

Normaal gesproken zijn desinfectiemiddelen of 'hygiënische reinigers' niet nodig, ook niet in de keuken of de badkamer. Het is namelijk niet bewezen dat mensen door desinfectie minder vaak ziek worden.

Wel bij ziekte

Desinfecteren is wel nuttig als iemand in huis een besmettelijke ziekte heeft, omdat dan de concentratie van ziekteverwekkers in huis hoger is.

Gootsteen verstopt? Handmatig ontstoppen

Als de gootsteen verstopt zit, probeer dan eerst handmatig te ontstoppen met een rubberen gootsteenontstopper. U kunt ook de zwanenhals los maken en dan de ontstopping verwijderen. Chemische ontstopper heeft niet de voorkeur: dat is erg bijtend voor de huid en belast het milieu.

Een zeefje op de afvoer helpt voorkomen dat de afvoer opnieuw verstopt raakt.

Schoonmaakmiddelen

Afwasmiddelen zijn goed afbreekbaar in het milieu. De milieubelasting van afwasmiddelen zit daarom vooral in het gebruik: hoe minder afwasmiddel u gebruikt, des te minder afvalwater en verpakkingsafval er ontstaat. Dat geldt voor vaatwassers en afwas met de hand.

- Allesreiniger en schuurmiddel - Ga zuinig om met warm water en gebruik niet te veel reiniger. Met deze tips bent u al goed op weg naar milieuvriendelijk schoonmaken. Naast zuinig gebruik loont ook een bewuste keuze, gelet op de samenstelling van producten. Vermijd oplosmiddelen en chloorbleekmiddel, want die ingrediënten belasten het milieu. Bedenk trouwens dat speciale middeltjes niet altijd nodig zijn: water en even goed schuren werken vaak al voldoende!
- Net als bij andere schoonmaakmiddelen is het bij bleekmiddel en toiletreiniger de truc om zo weinig mogelijk te gebruiken. Dat scheelt watervervuiling, grondstoffen en verpakkingsafval.

'Bron: Milieu Centraal. Milieu Centraal informeert consumenten over energie- en milieubesparende mogelijkheden in het dagelijks leven. De informatie is beschikbaar via www.milieucentraal.nl en de informatielijn 0900 - 900 1719 (15 eurocent per minuut).

sAmen